

САНА ОЛОХ

Хайшат

1931 снл алтынны

15 нүхттэн төхсөр

ССНП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 19 (5683)

1982 онл. Олуньу 13 күнэ
СУБУОТА

Сынгыта
2 хөрчө

ИСКУССТВЕННОЙ СИЭМЭЛЭЭНИН

Ууһаты — сүөһү интннтин төрүтэ. Манаха наукаан уонна практиканан бичирэниит ыһаанан искусственинай сиэмэлээһин буолар. Бу үлэ, бичиги оройуонмутугар сабаланыта 10-тан тахса сыл буола эрэри, баччаанга диэри эрийиллэри курдук тарилла илик. Оттон ол общественнай хаһаайыстыбаларга охсуута улахан.

Ааспыт сылга ыһагы буһатым былаана толоруллубаха хаалбыта, ол иһигэр искусственинай сиэмэлээһин баара-суога 84,8 бырыһыан буолбута. Онон эһин сиэмэлээһинт иһэ сүөһү 15 бырыһыана ытараабыта. Бу улахан итэҕэс совхозтар директордара, туһааннаах специалисттара сүөһүнү ууһатым курдук тыын суолталаах үлэни ситэтэ суох дьарыктаналларынан быһаарыллар.

Ылан коруобут Карл Маркс аатынан совхозу (директор Васильев Е. Е.). Бу хаһаайыстыба оройуонга бастааннан сиэмэлээр станцияланна. Ол үрдүнэн манаа өр сыллар усталаарыгар ботчумнаах хаһаайын оҕоһуллубата, искусственинай сиэмэлээһин былаана куруутун толоруллубат. Пятилетка бастаан сылыгар сиэмэлэниэхтээх иһэ сүөһү 82,7 эрэ бырыһыана сиэмэлэниэн 100 ыһах баһыттан ортогунан 54 эрэ ыһах манаабыта, сиэмэлэниһинэн хабыллыбыт иһэ сүөһү 25 бырыһыана ытараабыта. Биир үксүн ити да иһин бу совхоз сорох отделениеларыгар искусственинай сиэмэлээһинтэн аккаастанан оҕуһунан сатырыта төһө сатыыр оҕоһоох өй-санаа олохсуйаары тыһа.

Субуруускай аатынан совхозка эһин балаһыанна итинтэн ордуго суох: сиэмэлээһин былаана туолбат, ытарааһын элбэх, быларыһын тас 100 сиэмэлэниит ыһахтан ортогунан 34 эрэ ыһах ыһаабыта. Оттон билигин 4 сиэмэлээр пуунтан 2-тэ эрэ үлэнир ыһахтаах. Техник-осеменатордар ситэ сүүмэрдэнэ, быһааран үлэни илэктэр.

Сүөһүнү буһатымга Эрикти Эриктин аатынан совхоз салалтата да күтүөннээһи оҕорэ илик. Ыһагы кыстыкка отделениеларга 7 сиэмэлээр пуун үлэниэхтээх олуньу санатыгар диэри тоҕон турдулар. Сорох отделениелар аһаа оҕуска көһүөх буолан эрэллэр.

Бу сүһүн суолталаах государственнай дыһала итиник көһүүн сыйыан баарыттан оройуонга быйыл дыһаны искусственинай сиэмэлээһин графикт тутуһар биир да совхоз, отделение, сиэмэлээр пуун да суох. Олуньу санатынаагы туруулан сиэмэлэниэхтээх 640 ыһахтан 41-рэ эрэ сиэмэлэниэ.

Племенной үлэ тутуах салаатыгар ити курдуу дыһалаан устуу интннтин тулуһулуон сатамнат. Совхозтарга быйыл ыһах эрдэ төрөөтө, үгүс фермаларга маассабай төрөөһүн сабаланыа. Онон иһэ сүөһүнү буһатымга кыра да быһаары, олорон бизири таһаарыллыа суохтаах. Совхозтар директордара, сүөһү интннтин специалисттара бу үлэни күнүтэ дьарыктаннах, ууһаты группаларын быһаччы контуруоллаан үлэниэх тустаахтар.

Ыһааһар сиэмэ хаачыстыбата, нини аналлаах пуунтарга кэлигэр тирдүүлүннэ уонна көдүүс-төөхтик туһаныллыта бу үлэҕэ туруоруллубут дьоннортон тутулуктаах. Хаһаайыстыбаннай салаа бааччылар, партийнай уонна профсоюзнай төрүт-лөр кинилэргэ сөптөөх усулуобуйалары тэрийэр, техник-осеменатордары итчэллээхтик сүүмэрдиир, социалистическай куоталаһыны көтөөхтүк тэни-тэр, бастыһар опыткарын маддыһин түмэр уонна тарбаттар абзаһынаахтар.

Субу күнүртэн бары сиэмэлээр пууннар толору күүһүнэн үлэниллэрэ, олуньу-кулун тутар иһи-нан графика киниллэрэ ситиһиллэхтээх. Зооветеринарнай специалисттар сүөһүнү ууһатым учуотун, сиэмэлээһин хаачыстыбатын күнүтэ конту-руоллохтоахтар.

Сиэмэни биирэр уонна көһүл сатырыта туһа-маллар оҕустары көрүүгэ, аһатымга ураты бол-сомто ууруллуохтаах, контуруол олохтоһуохтаах.

Сүөһүнү ууһатым, ордук искусственинай сиэмэ-лээһин турута партийнай үрүктөлөр харахтарын далыгар туруохтаах. Бу кэскили быһаарар үлэҕэ төһө кыалларынан коммунистар, комсомолецтар, производство бастыһына тардыллыахтаахтар. ха-һаайыстыбаннай салаа бааччылар уонна специали-стар эппиэттэһэргэ үрдүмүлэхтээх.

Фотоинформация

XI пятилетка, иккис сыл ҮЛЭ ҮРДҮК ОҔОРОУМТУОТУН УОННА ХААЧЫСТЫБАТЫН!

Көбүтүһүү үтүө түмүгэ

Субуруускай аатынан совхозка Е. В. Егорова старнайдаах «Кэскил» комсомольскай - ыччак ферма коллектива ыһах тыһаах ыһагар фуража ыһах ахсыттан 461 кг үтүө ыһаа. Ол иһигэр аспыт ыһаа 75-тин кг ыһаа графитын 29 кг аһарда.

Старлай бөһтө 853-түү кг ыһаа, былаанын 49 кучарда.

Совхоз бастык коллективтар юбилейдар чинс-тэригэр көтөөх соци-алистическай курталаһы-таныһар.

«СО» корр.

Бастыһар кэскилэригэр

Эрикти Эриктин аа-тынан совхоз Хадаарда-ны отделениеларыгар М. В. Никитина үтүө ыһагыга хаһыс да сыһын үрдүн көрдөрүүлэри ситиһэр. Ыһах тыһаах ыһагар фу-ража ыһаа ахсыттан 539-түү кг ыһаа, графитын 127 кг аһарда. Аас-пыт ыһаа 110-түү кг үрүт иһаа ыһаа совхозка бас-

тыһар кэскилэригэр

аһар.

Л. НАХСЫЛОВА.

Депутат салайар сыһа

Райсовет депутата А. И. Геворова салайааччылаах Вахсытаагы арыы сыһа-дын коллективна пятилет-ка бастаан сылыгар со-циалистическай куотала-һына комбинанна иккис миэстэлэһинтэ.

Тоһеуньуга 20,1 тонна үтүө тутан астаата. Ки-нилэр оҕорбут үрдүн хаачыстыбалаах үтүө бо-родуукталарын олохтоох-тор хамааратын атыһа-һаллар.

А. МАЛЫШЕВ.

Систэн бэрэбинэ таһаллар

Оройуоннаагы лесопункт үлэһиттэрэ «ССРС 60 сылыгар — 60 удар-най инициатива» диэн де-мистээх социалистическай куоталаһына киристен пятилетка иккис сыһын иүүрэннээх үлэни саба-лаатылар.

Ааспыт ый түмүгүнэн бу коллектив бастык үлэ-һиттэрэ шофердар А. Н. Пестерев уонна Н. Е.

Суоуруускай аатынан совхоз Соловьевтаагы от-делениелар «Юность» комсомольскай-ыччак ферма-тын бастык маһыһытара Альбина Собанина (ха-һас) уонна Галина Иванова быйыл иккис сылларын үлэһиттэр. Дьүүтэллэлэргэ бу күнүргэ 8-тыһа ыһах төрөөтө, күнүтэ үтүө-ас эһиллэн аһар.

Коммунистическай үлэ ударнига С. Н. Иванов промкомбинат биир кини туттар шофера. Кини ма-һа үлэһиттэ 20-тан тахса сыл буолла.

Семен Николаевич пятилетка бастаан сыһынаа-гы соруудаһын 104 бырыһыан толорбута. Бу күн-нүргэ ЗИЛ-157 автомашинаны ыһаах Туолума си-һиттэн деловой маһы таһыһа үрдүк таһаарыһаах-тык үлэһит.

П. Оксешников фотолара.

Оксешников тутуу ма-һын тирэһиһэ билиһин-нээт кирбиһилэри аһарды-лар. Ол курдук, А. Н. Пестерев ЗИЛ-157 авто-машинанан 273 кубометр маһы таһан соруудаһын 45 кубометриһан, оттон Н. Е. Оксешников 321 кубометр маһы тирэһи-һан 150 бырыһыан-нынан куотардылар. Механизатордар пяти-летка иккис сылыгар үр-дүн көрдөрүүлэри сити-һэргэ дьулуһан хардары-та куоталаһан үлэһит-лэр.

Е. ЛИТВИНЦЕВА.

Гүөрт ыһа центнер ан ардыһа

Карл Маркс аатынан совхоз Вахсытаагы от-делениелар Е. Н. Шело-зов 50 борооскуну көрөр. Ыһах тыһаах ыһаа тү-мүгүнэн хас бирдүүлэ-ри 50,1 кг телеһүттэ. Ааспыт ыһаа борооскулар 21,6 кг эһилиһиллэр. Ити — отделениеда бастык көрдөрүү.

Ыһах тыһаах сити-һиллээхтик түмүктүүр иһин кини бары күүһүн ууран үлэһит.

М. АНЕМПОДИСТОВА.

туһалаах бааһылар чин-чийаллар, трубопроводта-ры туталлар, электричес-кай линиялары тардал-лар, заводтар корпустары уонна ГЭС-тэр бы-һыттарын дьондоталлар, хотуу иэтирээһингэ суд-нолары сирдүүлэр.

(ССТА).

Көмөҕө ТЫМНЫНЫ ЫНГЫРАН

Амурскай уобаласка баар «Селемджинскэй» биринсэ көмөһө ха-һаайыстыбатын теплицаларын хас биридии квадратнай метриттэн үүнүүнү ыһыһы үр-дэтэргэ көмөлөһөөччү-нэн... тымныы буолла.

Күн күүсө сырайар почвагытар культурнай үүнээһилэри өсөсгөлэ-лэр буортулаах тел-лэйдэр түргөһик сай-даллар. Хайыһы-үйэ ик-кис олодууттан са-далаан оҕурсулар уон-на помидордар ыһы-һа ыһаабытынан ба-рыллар. Үүнүү нам-тыһар «Селемджинскэй-гэ» баһаларын туспа агротехникаларын ыһа-һыт оҕорбуттара. Үү-нээһини олодууох иһи-һинэ почваһы үчүгэй-ди тоҕороллор, онтон ядохимикаттарынан ээ-һиллэр, уоҕурдуууу дьэ ол кэһиттэн кил-лэраллар. Ити түмүгэр быларыһын хаһаайы-стыба 4 тонна көрүгэ помидору, 3 тоннатан ордук оҕурсуну, тонна-га чугасаһар луугу эһин хомуйбута.

Оҕуруоттуттар бу опыткара уобалас атын хотуу бөһүөлэктэри-гэр, ВАМ трассатыгар төһүчкөй хаһаайысты-баны ситиһиллээхтик сайыһынарар ыһаа-бы биирһэ.

(ССТА).

Сарсын — Аэрофлот күнэ

Аэрофлот трассалара баһыһы Иһэ дойдубут саа-май ыһаах уһуктарыгар тийэ тыһааһаллар. Салтын суолунан 3600 куораттар уонна нэһи-лиһиннээх пууннар си-һиһтэллэр. Пастажир-дары таһыһы иһэмэйинэн Күнүлэр өкүтэн хостонор

Аэрофлот аһа дойдубут аһа-команиһаларын ортолору-гар бастаан миэстэни би-һиһик тутар.

Аэрофлот самолеттара уонна вертолеттара но-руот хаһаайыстыбатыгар нэһиһик туһанылаллар. Күнүлэр өкүтэн хостонор

ТҮМҮКТЭР ТУГУ КӨРДӨРӨЛЛӨРҮЙ

Производственной тарилталар 19.1 сылга

Оройуон производственай тарилталары пиялелтэ кылааччылар сити- биллээхтик түмүктэтти- лэр. Былаан 113,6 быры- бынан толорулган. 1980 сыллаахытаагар 404,5 тын. солк. элбэх боро- дуунсуула оҥоһулунна уонна 774 тын. солк. эл- бөх батарылынна.

«Сельхозтехника» хол- бонук, промкомбинат, ти- ниграфия коллентитара мун устата эриэ дэхси үлэлэтиилэр, бородуунсуу- ла бары көрүүтүрүн оҥо- руу соруудахтарын сити- биллээхтик толортооту- лар. Промкомбинат бы- лезанын иининэри сити- биллээхтик деловой ма- тин таһаага - 4, маһы хаһаагытаага 32, туугу де- талларын оҥорууга - 10, коруот кизинин туттар табаардарын оҥорууга 6,5 бырыһыан улаатын- наарда. Эт-үүт комбината аһын оҥоһуугун 80 тон- наан элбэттэ.

Ол эрэри үлэ- элбэстэр билигин да элбэхтэр. Эт-үүт комби- ната үүт оҥоһуутары дэ- лэтиингэ баар кыахтарын кыайан туһамматта, бы- лааны кыччатты түмүтөр эри толордо.

«Сельхозтехника» хол- бонук трактордары өрө- мүүннээхтик былаанын то- лордо эрэри иининэри сити- биллээхтик таһаагытаагар 7-ми аһыатта. Трактор дьига- теллэрин өрөмүөннээхтик жинэ аһыатылына. Ле- соуункт оттон маһы та- Һын нээмэин 820 кубо- метринан аччатта.

Пятилетка иккис сылын бастаан мыйгар промыш- леннай предприятиялар, атын производственай тарилталар государствен- ной былаанын толор- тоотулар. Арай лесопункт, заводной бородуунсууны оҥоруу былаанын аһары толордо эрэри, батары соруудаһын кыайбата. Ити төмөлүн кийрибтэ мас то- лоруун тарилталар би- ризмэтигэр оҥорботохто- руттан таһыста. Ииники- гин тарилталар иккис ар- даларыгар ахсаан бири- мэтигэр чуолкайдик оҥо- буллан иһэрэ наада.

Түмүктөр норуот кизин- ник туттар табаардарын өргөн тарилталарыгар биризмэтигэр уонна хаа- чыстыбалаахтык тизирди- гэ болдомтоһу күүһүрдэ- ри эрийэллэр. Ааспыт сылга промкомбинат рай- лода 4 тын. солк. табаа- ры сити биэрбэттэ. Тох- сунньутаагы сорууда эһиз тоһуна. Уопсайынан,

Республика бастың ха- хаайыстыбалара — Вүлүү оройуонуттан Степан Ар- жикон аатынан, Мөңгө-Ха- нгаластан Байналов ааты- нан совхозтар сүөһүнү интенсификация уотууга туруоран үрдүк көрдөрүү- лэри ситиһэр буолбуттара хаһыс да сылыгар барда. Ол курдук, Байналов ааты- нан совхоз 1980—1981 сыллардаагы кыстыкка 347 борооскуну интенсифи- кация уотууга туруоран хас биридчиллэрин тыһынаах орто мыйаһына 370-нуу ит буоларын ситисинтэ. Бу борооскулар үксүлэрэ 13—15 мыйдарыгар госу- дарствона туттарыллы- быттара. Иинилэр кыстың аһыс мыйгар хас бири- диллэрэ суунаага 898-тың грамм абылаан, ортоһу- нан 152,2 кг төлөһүлбүт- тэра. Оһон совхоз интен- сификация уотууга туруорбут

ИНТЕНСИВНЭЙ УОТУУ КЭСКИЛЛЭЭХ

Специалист трибунала

борооскуларын барытын надыбаннаага туттаран ырайынан 97 тын. солк. берси ылабыта.

Байналов аатынан сов- хоз бастың сүөсүһүттэрэ Г. Е. Филиппов, П. П. Ал- росенков, О. Г. Исанов ити- тэр борооскуларын хас биридчиллэрин туһааннаа- дынан 250,7, 202,6, 197,2 кг төлөһүтүн, борооску- лар тыһынаах орто мыйа- һынарын кулун тутарга уонна ыам мыйгар 395, 380, 369 кг тизирдэри си- тисинтэртэ.

Сотурутаагыта бийи- ги үкөһиттэригэр Байналов аатынан совхоза сыл-

уонна бэс мыйдарыгар тө- рөөбүттэра. Оттон байка- ластар бу үлэни эрдэттэн үчүгэйдик тарийаннар ин- тенсификация уотууга ахсын- ына, тохсунньу мыйдарга төрөөбүт борооскулары туруоруллар. Ол иһин бийиги кэлэр кыстыкка уотарга анаан бу күнү- ргэ төрөөбүт олус шыр- ой- дери талан үчүгэйдик кө- рүүгэ туруорар былаан- ыахпыт. Иинилэри били- гин сүөсүһүттэр иһиллэ- ригэр бастааһынаа тут- тарыахпыт.

Косторун курдук, бийи- ги көрдөрүүлэригэр олус сэмэйдэр. Ол эрэри бу кэскиллээх садалааһын- мытын оройуон атын сов- хозтара өйөөн, маһыаха ылаан үлэллэллэригэр ба- ҕарыбыт.

М. КИРИЛЛИН,
«Чурапчы» совхоз
кылаабынай зоотехник.

Вахсы сельскай Со- ветин депутатта Аһисия Саввинча Мохначевскай маһыныксытынан үлэллэ- битэ 30-ча сыл буолла. Билигин «Сардага» фер- маҕа бастың көрдөрүү- лэрдээх маһыныксыт. Ааспыт сылга иһин фу- ражнай ынарын ахсыттан 2558-тың ит үүтү маһы- та, оһон Нерюнгри куо- рет биризмэтигин лау- реатын аатын ылар чизе- не тиксирбитэ.

Пятилетка иккис сылы- гар норуот таһылаага ССРС уонна Саха АССР тариллибиттэра 60 сыл- лага, Саха сирэ Россия госу- дарствотын састаабы- гар кийрибитэ 350 сыла туолар юбилейдарын чинэстэригэр бэйэтин ий- нигэр сага үрдүк кий- рилини бэлэтэтиэ — оройуон чулуу маһыныксыт- тарын хас биридди фу- ражнай ынахтан 2500 кг итэһэһэ суох үүтү ылар иһин социалистическай куоталаһылыгыгар кий- ристэ. Садалааһын куһаҕа- на суох тохсунньуга ына- дын ахсыттан 98-тың ит ыта, оһон кыстык түүрт мыйаһаады көрдөрүүтэ 426 кг тизинтэ.

СНИМОНКА: А. С.
Мохначевская.

САХА СИРЭ ССРС НОРУОТТАРЫН БЫРААТТЫ КЭРГЭННЭРИГЭР

САХА СИРИН БҮГҮНҮГҮТЭ

1980 сылга электро- энергияны оҥорон та- Һаары 4,3 млрд. иит. ч. эбэтэр 1913 сыл- лаахха Россияда бү- түннүүтүгэр тизинтэ- тэххэ, 2 төгүл элбэх.

Промышленность оҥорон таһаарытын нээмэһэ 1913 сылы кытта тизинтэһэххэ 441 төгүл улаатта, элек- тростанцияны оҥорон таһаары 1940 сылы кытта тизинтэһэххэ 178 төгүл улаатта. Били- гин оҥоһуллан таһар бородуунсуула бүтүн- нүүтүн 80 бырыһыана промышленность өлүү- түгэр тиксэр.

Экспортта таһсар дойду бултанар түү- лээгин бээс гыммыт бириин бийиги респу- бликабыт туттарар.

Республика норуот- тун хаһаайыстыбаты- гар сыл айы хас бири- дик кийиэхэ (дойду ортоку көрдөрүүтүгэр тизинтэһэххэ) 2-3 төгүл элбэх үп угуллар. Х пятилетка сылларыгар 5,5 миллиард солк. баһылаанна.

Саха сирэ нэһилиэ- ннэ бири юфитигэр электроэнергияны ту- һаныыга союз көрдө- рүүтүгэр таһыста.

Республикада хамнас мыйааһын орто төлөбү- рэ 338 солк. Оттон туттуу общественнай фонддарыттан төлө- бүрдэри уонна элпэ- тинлэри ахтахха бири кийиэхэ 540 солк. тиксэр.

Республика үлэллир

нэһилиэниэтин хас 1000 кийитигэр 848 үрдүк уонна орто үө- рэхтээх киһи баар (си- тэтэ суох үрдүк уон- на ситэтэ суох орто үө- рэхтээхтэри кийи- рэн туран).

Республика нэһи- лэниэтиин 86 быры- Һыана киһи телеви- дение биэриилэрин кө- рөллөр.

Сыппаралар, чахчылар

Республика про- мышленноһа күн айым 4 мөл. солк. бородуун- сууһын оҥорон таһаа- рар. Ити 1913 сылга бородуунсууһын оҥо- руу бүтүннүүтүн нээ- мэһин 8 төгүл сабы- рыйар.

Республикада чогу хостоһун 30 сыл ус- тата (1950—1980 сс.) 13,4 төгүл үрдээтэ.

1917 сылтан 1980 сылга дьэри айылга таһын хостоһун 123 төгүл үрдээтэ.

Республика норуот- тун хаһаайыстыбаты- гар 60 тын. үрдүк уонна орто үө- рэхтээх специалисттар үлэллил- лэр, ол аата 14 ки- һинэхэ 1 специалист тиксэр, 20 научнай учреждениеларга ССРС НА 2 чилиэн-коррес- пондента, 50-тан таһаа- нуула доктордара уон- на 600 наука канди- даттара үлэллиллэр.

Саха сиригэр хас биридди 10 тыһыынча

кыйиэхэ 105 вузтар студенинэра тиксэллэр. (Францияда — 71, Анг- лияда — 58, Италияда — 47, ГФР-га — 45).

Дойду киһи вуза- рыгар Саха сириттан сыл айым 2000 оҥо үө- рөнэллэр.

1980 — 1981 үө- рэх сылыгар үө- рэхтээһин бары көрүүнүнэ 198,6 тын. киһи хабыллыбы- та, ол иһигэр оскуо- лаларга — 175,7 тын. үө- рөнээччи, профтех- училищеларга — 5,9 тын., орто аналлаах үө- рэх тарилталарыгар — 10 тын. уонна СГУ- га — 7 тын. киһи үө- рөнэллэр.

Өскө Англия уонна Франция 10 тын. олохтоохторугар — 15, Японияда — 14 араас идалээх врачтар тик- сэр буоллахтарына, Саха сиригэр — 37 врач тиксэр. Бу ССРС ор- то көрдөрүүтүнээгэр үрдүк. Билигин рес- публикада 3,3 тын. врач, 11 тын. орто үө- рэхтээх эмч үлэлти- тэра, 13280 балыһаа куйыһата бааллар.

Саха сиригэр 80-тан 100-гэр дьэри саас- таах 5 тын. киһи ча- гизин-чабдик — доруо- бу-йалаахтар, 100 сааста- рын таһаабыт сүүсчээ- эр дьоннор уонна дьах- таллар врачтар нэ- тэ биллэригэр салдыа- лар. Нэһилиэниэ хас биридди 10 тын. киһи- тигэр үһүн үйэлээхтэ- рин ахсаанынан Саха сирэ дойду үтүс согу- руу оройуоннарын куотта.

Госстатистика инспектурата иһитиннэрэр:

ОРОЙУОН СОВХОЗТАРА СҮӨҮ ИТИИТИГЭР 1982 СЫЛ

Совхозтар	Эт оҥоһууга (центнер) тыһынаах мыйаһынынан				Эти госу- дарствона атылааһын (центнер)				Үүтү заводной ымы (центнер)				Үүтү госу- дарствона атылааһын (центнер)				Бири фуражнай ынахтан маһы (кг)			
	Кыра- талаагы былаан	Туола	%	1981 с.	Кыра- талаагы былаан	Туола	%	1981 с.	Кыра- талаагы былаан	Туола	%	1981 с.	Кыра- талаагы былаан	Туола	%	1981 с.	Кыра- талаагы былаан	Туола	%	1981 с.
Кара Маркс	1350	1450	108	+1075	1350	1353	100,2	+994	1260	1187	94,2	-264	1400	1303	93,1	-283	52	48	-13	
Судурууснай	750	879	91	+422	750	681	90,8	+424	520	553	106	-25	550	618	112,4	+94	43	42	-1	
Эр. Эристин	1200	976	81,3	+154	1200	915	76,2	+150	1010	941	93,2	-8	1100	944	85,8	+118	57	50	-7	
«Чурапчы»	700	266	38	-404	700	266	38	-356	550	451	82	-99	650	669	102,9	-55	43	31	-11	
Ор. үрдүнөн	4000	3371	84,2	+1267	4000	3220	80,5	+1217	3340	3132	93,8	-396	3700	3534	95,5	-126	51	44	-7	

ССРС уонна САССР 60 сылларын көрсө

ЮБИЛЕЙДАРЫ — ДОСТОЙНАЙДЫК

Бүгүн мыл — Чурапчытаабы интернат-оскуолаба

УТУӨ УГЭСТЭРИ САЛБААН

Чурапчытаабы педагогическай училище базатыгар 1957 сыллаахха республикада биир бастагы интернат-оскуола аһыллыбыта. Ийин бийиги биир дойдулаахпыт саха биллиилээх мийигиэ, төрөөбүтэ бу күнүргө 90 сылын туолар С. А. Нонгородов аатын сүтэр.

Тулааһахтары, кыаммаг төрөтүттэр оҕолорун бөйөтүн кыһатыгар ылан нитэн үөрэтэн оскуола сотору кыһааһыныа ытыктыбыа ылан барбыта. 1966 сыллаахха уолсай өрүс үөрэхтөөһүн бары кылаастарыгар 462 оҕо ыһыллыбыта. Республикада кинигин биллибит көгүл тустуу секцияны базатыгар ити сыл спортивнай оскуола аһыллыбыта. Онон республика араас оройуоннарын дойдулаах миччаттара интернаттыан хааччыллан көгүл тустууга, оҕула ытыгыга, дуобанга утумнаахтын дьарыктанар кыһааһыттар.

Онон ыла ааспыт сылларга бу оскуола элбэх чулуу спортсменнэри нитэн таһаарда. Кинилэр оҕолоругар саха тустуутун Олимпийскай оонньуулар чыччаалаарыгар тирэйдит Р. Дмитриев, П. Пинигин, А. Иванов баалларынан коллектив сирдээхтэ кэли туттар. Үгүс ССРС спордун маастардара уонна маастарга кандидаттар нитиллэн үрдүкү физкультурнай үөрэхтэни билгити дойду араас муннуктарыгар, республика элбэх оройуоннарыгар спорду тарбааччыларын, тренердэринэн үлэтин сылдыаллар.

Норуот хаһаайыстыбатын араас салааларыгар айымньылаахтын үлэтин урукку выпускниктар коммунистическай үлэ ударниктара, бастың рабочаадар Н. Коркин, П. Винокуров, Л. Арнакова, таа хаһаайыстыбатын үрдүк квалификациялаах специалисттара Р. Степанов уонна И. Григорьев, инженердэр Е. Баин уонна Л. Абдулова, врачтар Н. Попов уонна Е. Максимов, учууталлар П. Калачев уонна В. Коркин уо. д. а. ааттарын оройуон үлэһиттэрэ үгүһүйдик биллэлэр.

Бу оскуолаба бастаан учууталынан, кэллэ тренеринэн Октябрьскай Революция уонна «Бочуот Знага» орденнар кавалердара, ССРС үгүлээх тренере, Саха

АССР оскуолатын үгүлээх учуутала Д. Н. Коркин ор сылларга үлэлээбитэ. Араас кэмнэргэ манна сурууааччылар Н. Н. Павлов — Тыһаһат, С. Ф. Софронов — Феоктист Софронов уонна В. С. Яковлев — Далан, кэллэ наука кандидаттарынан буолбут В. В. Пинигин уонна М. Д. Гермогенова, Октябрьскай Революция Аҕа дойду сүрийтин I уонна II степеннэрэ орденнар кавалердара, республика норуотун хаһаайыстыбатын үгүлээх үлэһитэ Р. Х. Кривошапкин уо. д. а. үүнэр көлүөнэни нитиги үгүс сыраларын биэрбиттэрэ. В. Р. Сидорова уонна Н. Н. Чепалов манна оскуола аһыллыбыттан үлэһиттэр. Уонунан сылларга Саха АССР оскуолатын үгүлээх учуутала, Албан Аат III степенэ орденнаах И. М. Павлов, Учууталлар Бүтүн Союзтаагы III степеннэри делегата, «Бочуот Знага» орденнаах Е. С. Лукина, норуот үөрэҕиритин туйгунара Н. Р. Михайлов, А. К. Матвеев уо. д. а. педагог урдук аатын чыччээхтин тутан кэллэлэр. Интернат-оскуола педагогиктыа кэминин сылларга 100 бырыһыан үөрэҕи билгитин ситиһэн иһэр.

В. И. Ленин оловун уонна үлэтин холобурдарыгар ыччаты нитиги айымньылаах үлэтин иһин пионерскай дружина (старшая пионервожатая Н. С. Овсмен) 1960 сыллаахха ЫБСЛКС КК Бочуотун кинигетигэр кылларыллыбыта.

В. И. Ленин төрөөбүтэ 100 сыла тустуутунан сибээстээн үрдүк спортивнай ситиһилэрин иһин коллектив ССКП обкомун, Саха АССР Министрдерин Советын уонна ЫБСЛКС обкомун. Өйдөбүннүк Кыһыл знамаларынан, ЫБСЛКС КК Өйдөбүннүк ыһыллынан наараадаламмыта.

Бэйэтин үтүө үгэстэрин сайыһынан төрттүмүтэ үйэ чыччээрэ буолбут бу оскуола коллективэ ССРС уонна САССР тэриллибиттэрэ 60 сылара, Саха сирэ Россия государствотун састаабыгар киирбитэ 350 сыла туолуларын үөрэтэр-итэр үлэҕэ ситиһиллэрдээх көрсөргө дууһар.

Р. АБРАМОВ,
норуот үөрэҕиритин туйгуна.

Комсомолка Лина Ермолаева оскуола боруогун атыллыаһыттан диванитин иһар «Б» сыаналарынан икэргэтэр. Сэттиһи бүтөрүгэр Бүтүн Союзтаагы «Артек» пионер-

скай лаабырга сыһыаһар чыччээ тиксиптэ. Билгитин төхсүска үөрэҕэр.

Лина уус-уран саамодельность активнай кыттыылааба. Кылааһыгар үөрэх секто-

рын салааһар. Туйгуһун үөрэнээччи предметнай олимпиадаларга оскуолатын чыччии мелдьи ситиһиллээхтин көмүскүүр.

Сыһомока: Лина Ермолаева.

Лоп курдук 7 чааска физзалга сарсардааһыгар аҕаһа сабаланаар. Оттон аҕаһа аҕарга бастаан уруксаттарга ыгыран чуорһан чугдаарар. Алга уруксат кэиниттэн — иһиги чыччээх дьарык. Кинэ 5 чаастан иһин аҕар чыччээ устата — сарсарык уруксаттарга бэлэмнэни. Оттон 8 чаас-

КЫАЙЫЫ УБААРЫЛЛАР КЫҤАТА

тан кинэ — араас куруусктар, иһигр-чаастар, муннуктар... Хас хардыһа муннуктэ, чаастарга араарыллыбыт иһигин ретини саһа кэлбиттэр бастаан утаа ыарыһаталлар. Ону кыһаһы манна эдэр спортсмен бастаан ситиһитин быһымынан сыһааланаар.

Мантан иһиге бэрэбэркэллэр экзаменнар сыһааланаар. — динр залуу Д. С. Тирюгина. Ити савасы экзаменнарга бэлэһинин биир көрүгэ. Көрүбүллэр да оҕо чугсаһааллар. Үөрэнээччилэр үгүстүк араас күрэхтэһиллэргэ кытталлар. Серовор бүтүн мыйман үөрэммэттэр. Ол иһин кинилэр күрэхтэһигэ барыахтарын иһиге уонна кэллэ баран бары предметтэргэ зачеттары туттараллар. Ол барыта, биллэн турар, үгүс сырыны, дуулуур эрийэр. Ким кыһаһыга ордук дуулуурдаах — ол кыһаһылаах таһар. Холобур, оҕус кылаас бастагы разрядтаах тустууттара Я. Филиппов уонна А. Фе-

доров, оҕунан ытыгы бастагы разряд нуорматын толордулар. Күһүн ыһыллыбыт Бүтүн Союзтаагы турпирга кытан Я. Филиппов чемпионнаабыта, А. Федоров иһиге мистэстэммитэ. Ого спортивнай оскуола-ларын нитиллээччилэрин күрэхтэһитигэр Дальнай Восток зонатыгар кытан Р. Заморщиков бастаабыта, Т. Филиппов иһиге мистэстэ тиксиптэ, — динр кэлспир спортивнай оскуола директора Н. Н. Респетников — Бу күнүргэ 10 тустуук «Урожай» ДСО чемпионатыгар Якутскай көбүрүгэр туста сылдыаллар. Ити курдук күн аһсын күрөс билдээһин.

Оҕолору оскуолаба, элбэ киирэллэрин кытта улахан таас арааһа уулаһууга оскуола выпускниктара, олимпиецтэр Р. Дмитриев, П. Пинигин, А. Иванов метриеттэре көрсүлэр — үөрэххэ, спортка ситиһиллэргэ угуһа, кыһаһы. Кинилэри олимпийскай көбүрдэргэ таһаарыт кыһаһылар, ол улахан түһүлгэлэргэ ситиһиллэбит үрдүн көрдөрүүлэр таһа улаарыллыбытара.

Тустуу зала кинигетээр эдэр. Оҕолор эмиз бөлөһөрүн күүстөрүнэн туһууттара. Иһиге тэриил бүүс-бүүтүнүү бэйэ ситиһууга. Оскуола үгүс выпускниктара үрдүк үөрэҕи бүтэрэн нитиллэбит бичиктэрингэр үлэһин сылдыаллар: Р. В. Неустров, С. П. Макаров, С. С. Морфуниса — тренердэр, В. И. Коркин — директоры иһигр үлэҕэ солбуһааччы, А. П. Спиридонова, В. И. Захарова — воспитателлэр, А. Н. Васильева, А. П. Керемасов — учууталлар.

— Ааспыт сылга 9, быһыл 2 эдэр спортсмен

бастагы разряд нуорматын толордулар. Күһүн ыһыллыбыт Бүтүн Союзтаагы турпирга кытан Я. Филиппов чемпионнаабыта, А. Федоров иһиге мистэстэммитэ. Ого спортивнай оскуола-ларын нитиллээччилэрин күрэхтэһитигэр Дальнай Восток зонатыгар кытан Р. Заморщиков бастаабыта, Т. Филиппов иһиге мистэстэ тиксиптэ, — динр кэлспир спортивнай оскуола директора Н. Н. Респетников — Бу күнүргэ 10 тустуук «Урожай» ДСО чемпионатыгар Якутскай көбүрүгэр туста сылдыаллар. Ити курдук күн аһсын күрөс билдээһин.

Оҕолору оскуолаба, элбэ киирэллэрин кытта улахан таас арааһа уулаһууга оскуола выпускниктара, олимпиецтэр Р. Дмитриев, П. Пинигин, А. Иванов метриеттэре көрсүлэр — үөрэххэ, спортка ситиһиллэргэ угуһа, кыһаһы. Кинилэри олимпийскай көбүрдэргэ таһаарыт кыһаһылар, ол улахан түһүлгэлэргэ ситиһиллэбит үрдүн көрдөрүүлэр таһа улаарыллыбытара.

Тустуу зала кинигетээр эдэр. Оҕолор эмиз бөлөһөрүн күүстөрүнэн туһууттара. Иһиге тэриил бүүс-бүүтүнүү бэйэ ситиһууга. Оскуола үгүс выпускниктара үрдүк үөрэҕи бүтэрэн нитиллэбит бичиктэрингэр үлэһин сылдыаллар: Р. В. Неустров, С. П. Макаров, С. С. Морфуниса — тренердэр, В. И. Коркин — директоры иһигр үлэҕэ солбуһааччы, А. П. Спиридонова, В. И. Захарова — воспитателлэр, А. Н. Васильева, А. П. Керемасов — учууталлар.

— Ааспыт сылга 9, быһыл 2 эдэр спортсмен

Сыһомока: оскуола 1981 сылга бастың спортсменнэра (хаһаастан) Коля Матвеев (IX кылаас) — оҕунан ытыгы а маастарга кандидат, Саргы Осипова (VII) — дуобатчыт, Сережа Макаров (IX) — I разрядтаах тустуук, «Урожай» ДСО чемпионна.

ВЫПУСНИКТАР КЭПСИЛЛЭР

П. Н. Килачев, ССРС спордун маастара, Чурапчы орто оскуолатын завуһа:

— Интернатчиктар оройуонга ытыллар араас күрэхтэһиллэргэ куруук иһигин мистэһи ыларбыт. 1960 с. оройуонга бастагы пионерскай слет ытыллыытыгар бийиги дружинабыт бастаабыта. Республикадаагы көрүүгэ эмиз кыһаһа бэйэ буолан «Артек» сыһыаммыһыт.

Д. Н. Коркин салалтатынан муоста дороһкаларын хос тэһигиттэни тустууга бастагы эриллибитини эмиз бэрэһээни курдук ейдүүбүн.

Бастагы нитээччилэр бийигэр В. Р. Сидорова, Н. И. Пахомова билгити даһаны махтаһа санымыт.

Мария Игнаткина, спорт маастара, СГУ студентката:

— Бийиги үөрэнэр нэммитигэр, 1973 — 1977 сылларга, оҕунан ытыгы отделениегыгар сыһа аһын 100-түү ого даһыһаһыта. Анал зал суох буолан, оскуолабыт көрдүөрүн убутар щиттэри туруоран ыларбыт. Тренердэринэн, эмиз билгити курдук, Павел Михайлович уонна Тамара Спиридоновна Стасовтар үлэһиттэрэ.

Саамай ситиһиллэммит 1976 сыл этэ. Оҕус кылаас үөрэнээччилэрэ С. Шадрин Чини нуоракка, Н. Васильева Дербентэ маастар нуорматын толорбуттара. Онон оскуолаба ити сыл 2 маастар, 6 маастарга кандидат, 11 разрядтаах эдэр охчут үөрэммитэ.

ОЛУННЬУ 1 КҮНҮНЭЭБИ КӨРДӨРҮҮЛЭРЭ

Ыһах төрөөтө		Ыһах сүөһү өлүүгэ		Ол иһигэр ыһар		Биз төрөөтө		Сылга өлүүгэ		Ол иһигэр кулуун		Ыһагы буоһатын		Ол иһигэр иһа ситимэ	
1980 с.	1981 с.	1980 с.	1981 с.	1980 с.	1981 с.	1980 с.	1981 с.	1980 с.	1981 с.	1980 с.	1981 с.	график	туолла	график	туолла
56	331	11	12	—	2	—	—	1	5	—	—	—3	15	—3	15
87	108	5	15	—	5	—	—	2	2	—	—	+2	23	+2	22
59	202	7	11	1	2	—	—	—	1	—	—	+5	5	+5	5
12	106	3	10	—	5	—	—	1	3	—	—	+8	6	+8	8
314	741	26	48	1	14	—	—	4	11	—	—	+12	50	+12	50

Урун дьиз химическэй авантюрата

Информационнай агенстволор телетайптар олунньу 9 күнүгэр Америк Холбохунтаах Штаттара байыларын агрессивнай байыларнай кыахтары улаатыннар авантюристическэй курстарын салгымалларын бигергетер өссө биэр чакчыны инициатордур. Вашингтон АХШ маассабайдык чыдайар сыйдыг сэрин сөбүн өссө биэр нөрүгүн — бойобуой сүһүрдэр өсөөдөрлөрү элбэхтик өтөрөн таһаарыта түрүмүтүн билдирдилэр. Ол байыларын салгытөөх курдук көрдөрөгө сорунан президент Р. Рейган ити сэрин сөбүн «АХШ национальнай интэриэстэригэр убулччу дьобун суолталаарынан» ааттаата уонна «аан дойдутаады биллэргэ байыттан-майыттан» үөскээн тахсарын курдук итиннирде.

Ол эрэри Вашингтон «аан дойдутаады биллэргэ байыттан-майыттан» сийинтэ аан дойдуну өбөөтөөннүн муннаралаа суох. Кинини ити — Советский Союз химическэй сэрингэ «бэлэмизинитигэр» АХШ хардары дьаһала дьин бигергетин даары муннарбат. СССР утары итинник колуннарылаах хампааньаны Холбохунтаах Штаттар хайы-үбэ биэр эрэ сыйлыгыт буолбатахтар. Вашингтон советскайдарынан оһоһуллубут химическэй сэрин сөбө Ласона уонна Кампучияда, онтон кэлин Афганистанга туһаныллыбытын туһунан сурады тардаппыта Холбохунтаах Нациялар Тэриэтэлэрин итиннэ аан дойдутаады Кыһыл Ийриэс авторитеттаах өспөрдөрө ити хой баһа тойугу иһэр типпигергетер Вашингтон ону билбэтэх көрбөтөх курдук туттубута.

Бу сирэйэ-харада суога көстөн турар быһылыаны «советскай химическэй сэрин сөбүн» туһунаа дойдубу Пентагон матырыйаалынан кэмигэр хаачыскаа үлэ атахтанара да арыһаа суох. Танар үлэлэри толоруохтаах «Коммунерго» биэр итинник. Наадалаах үгүс матырыйаал ситэ аралылла илик, биллэргэ сорохтох автомобиль таһар да үлөлөһүт. Оттон аны аан-ыйынан суол алдынан, бу үлэ эмиз тохтоотуларыгар тиийэ. Адалылыбыт сорох матырыйааллар комплекстары толорула суох. Үгүс турубалары, ирлэһчэлэри сеп түбүгэр кээмэйгэ кылыгыаха, ылыгыааха наада. Бу эмиз биллэ-

тэн тодо тохтоһута дьинтирэмиз.

АХШ-гар химическэй сэрингэ бэлэмизини Р. Рейган администрациятын кэмигэр ордуу кизг даалаһынаа. Ити сыйла 1981 финансовай сыйла 260 мөлүгүн доллар ороскуоттаммыт эбит буоллаарына. 1984 сыйла 1,4 миллиард доллар көрүлгө бөлөһүннэр. «Химическэй программаны» одооххо киллэрэргэ уопсайынан кэлэр бирэ сыйла 6 миллиард доллар ороскуоттанара сабадалар. Арканзас штатыгар Найн Блафф куоракка биһарнай газ дьин заттанар версийа-барадыстатар дьаһылаах химическэй сэрин сөбүн сыйла көрүгүн онгорор завод түргэн тэтиминэн тутулар. Ити заводу кэлин й ахсын 70-нуу тыһынча биһарнай снарядтары онгорор сына кэнгизэргэ, онтон кэлин атын итинниг предпритиелдэри тутарга быһаары ылыдына.

Аан дойдуну, ордуу Ардаа Европа дойдубуларын Вашингтон «химическэй быһааннара» дьин сийэрэллэр уонна абардаллар. Вашингтоннаады авантюристтар биһарнай сэрин сөбүн чопчу ити дойдубуларга тардатан туруорар, бабар туттар дабын санаалахтар. Бу сыйла бастаан Англияны уонна Италияны талдылар. Ол кэиниттэн Ардаа Европа атын дойдубуларын, чуолуан ГФР, уочараттар кэллэхтээх. Таарыйаа эттэххэ, онно 2 тыһынчааттан тахса тонна американскай сүһүрдэр өсөөдөрлөр хараллаан сыйталлар. «АХШ. — дьин суруйар Ардаа Берлин «Вархайт» дьин хайыата, — бийиги континенттин идрей эрэ буолбана, ону таһынан химическэй сэрин плацдарыгар кубулуларга сорунар».

Советский Союз химическэй сэрин сөбүн толору суох онгорор туһугар мукутуур дуулурууну уурбута уонна уурар. Кини ити сэрин сөбүн мьратан сирүүнү итиннэ мунуууну бобор, кинини суох онгорор иһин турар.

Т. КУДРЯВЦЕВА, (СССР).

Аан дойдуну ТЕМАТЫГАР БЭСИЭДЭ

аралдытар ааваллаах. Итинниг чакчылар элбэхтэр. Согуруулу — Илин Азияда агрессивтын кэмизер АХШ химическэй сэрин сөбүн буолаары буолан кизг кээмэйинэн туттубуттан сагалыаха. Ангардас Вьетнам сирегер уотугар Америнаа оһоһуллубут 150 тыһынча тонна сүһүрдэр өсөөдөрлөр бырабыллыбыттар. Кинилэр бийиги күүнэрбитигэр, Афганистаны утары биллэраллыбэтэх сэрин хаамыгыгар ону эмиз туттубуттара дакаастаан турар.

Кэиниин түөрт сыйла химическэй итиннэ бэйгэ теоретическэй сэрин сөбүн сайдынармы программатыгар Вашингтон ороскуоттара үс төгүл кэригэ үүнүлэр. Бүгүн АХШ арсеналыгар 150 тыһынчааттан тахса тонна сүһүрдэр өсөөдөрлөр бааллар. Олорунаа 3 мөлүгүнтен тахса снарядтар, уонунан тыһынча авиационнай бомбалар, сүүһүнэн тыһынча миһалар итиннир. Ити сэрин сөбүн мунуууну сөргө ону туттарга сэринлэри үөрэти ытыллар.

Ити дьону маассабайдык кыдылар саамай сыйдыг өсөөдөрлөргөн биһирдэстэри бобор туһунаа 1976 сыллаахха сааламмыт советскай-американскай кэспэтиллэри Вашингтон 1980 сыллаахха кэлгэйдик бийиги өттүт-

тэн тодо тохтоһута дьинтирэмиз.

Аан дойдуну, ордуу Ардаа Европа дойдубуларын Вашингтон «химическэй быһааннара» дьин сийэрэллэр уонна абардаллар. Вашингтоннаады авантюристтар биһарнай сэрин сөбүн чопчу ити дойдубуларга тардатан туруорар, бабар туттар дабын санаалахтар. Бу сыйла бастаан Англияны уонна Италияны талдылар. Ол кэиниттэн Ардаа Европа атын дойдубуларын, чуолуан ГФР, уочараттар кэллэхтээх. Таарыйаа эттэххэ, онно 2 тыһынчааттан тахса тонна американскай сүһүрдэр өсөөдөрлөр хараллаан сыйталлар. «АХШ. — дьин суруйар Ардаа Берлин «Вархайт» дьин хайыата, — бийиги континенттин идрей эрэ буолбана, ону таһынан химическэй сэрин плацдарыгар кубулуларга сорунар».

Советский Союз химическэй сэрин сөбүн толору суох онгорор туһугар мукутуур дуулурууну уурбута уонна уурар. Кини ити сэрин сөбүн мьратан сирүүнү итиннэ мунуууну бобор, кинини суох онгорор иһин турар.

Т. КУДРЯВЦЕВА, (СССР).

Д. П. Сивцева — почта-дьяна, коммунистическэй үлэ ударнига. Почтаны Одыулуун олохтохторугар тиердэ өхсөөрү тиетэни-саарайым үбүгүгэр өсөөдөрлө 11 сыйла буолла. Дария Петровна общественнай үлэвэ эмиз активнайдык кыттар. «Сарыал» агитэона начальнига. Сага дьыл быраанынныгар күрөхтөһини-лэртэ «сарыаллар» бастабыттар. Бийиги Саха АССР тэриэллэбитэ 60 сыйла туолуутугар аналлаах концерты бэлэмизин сыйдыллар.

Спорт Спорт Спорт

ЭМИЗ УУС-АЛДАННАР БАСТААТЫЛАР Көңүл тустууга зона күрөхтөһиититтэн

Бийиги Күөлгэ ааспыт үрдүкү кэрдиһитигэр тахсан өрбүлгө буолан ааспыт сый үөртэ. Салай чакчыны быһа-хыһаа бийиги бастааннаады бигергетер өссө биэр чакчыны инициатордур. Вашингтон АХШ маассабайдык чыдайар сыйдыг сэрин сөбүн өссө биэр нөрүгүн — бойобуой сүһүрдэр өсөөдөрлөрү элбэхтик өтөрөн таһаарыта түрүмүтүн билдирдилэр. Ол байыларын салгытөөх курдук көрдөрөгө сорунан президент Р. Рейган ити сэрин сөбүн «АХШ национальнай интэриэстэригэр убулччу дьобун суолталаарынан» ааттаата уонна «аан дойдутаады биллэргэ байыттан-майыттан» үөскээн тахсарын курдук итиннирде.

Бу сирэйэ-харада суога көстөн турар быһылыаны «советскай химическэй сэрин сөбүн» туһунаа дойдубу Пентагон матырыйаалынан кэмигэр хаачыскаа үлэ атахтанара да арыһаа суох. Танар үлэлэри толоруохтаах «Коммунерго» биэр итинник. Наадалаах үгүс матырыйаал ситэ аралылла илик, биллэргэ сорохтох автомобиль таһар да үлөлөһүт. Оттон аны аан-ыйынан суол алдынан, бу үлэ эмиз тохтоотуларыгар тиийэ. Адалылыбыт сорох матырыйааллар комплекстары толорула суох. Үгүс турубалары, ирлэһчэлэри сеп түбүгэр кээмэйгэ кылыгыаха, ылыгыааха наада. Бу эмиз биллэ-

тэн тодо тохтоһута дьинтирэмиз.

СУБАЛ СИГНАЛ Наһаа набыллар

Быйыл кэлиһиниһэччи таһынан хаачыскаа салгыны кэргэтиллиһэ. Онуоха оройуон кининигэр тутула турар кини база үлэвэ суһаллык киллэриллэре наада.

Оттон үлэ тэтимэ биллэргэ быһаан, бөдөрөттэспит тэриэтэлэр, «сүтэ түһүөр дьэри дүлүгэ сыныланар» дьоботтигэр, олус холкулар.

База тутуутун ытылаах тахса дьэ-уот, коммунальнай хаһаайыстыба производственнай управлениета тутуааччыларын биригээдэтигэр санаатарынан ахсын үлөттөн үлэвэ көһөрөр,

матырыйаалынан кэмигэр хаачыскаа үлэ атахтанара да арыһаа суох. Танар үлэлэри толоруохтаах «Коммунерго» биэр итинник. Наадалаах үгүс матырыйаал ситэ аралылла илик, биллэргэ сорохтох автомобиль таһар да үлөлөһүт. Оттон аны аан-ыйынан суол алдынан, бу үлэ эмиз тохтоотуларыгар тиийэ. Адалылыбыт сорох матырыйааллар комплекстары толорула суох. Үгүс турубалары, ирлэһчэлэри сеп түбүгэр кээмэйгэ кылыгыаха, ылыгыааха наада. Бу эмиз биллэ-

тэн тодо тохтоһута дьинтирэмиз.

Т. КУДРЯВЦЕВА, (СССР).

КЫҕЫНҔЫ КЫЛЫ

Эрилик Эристини аатынан советскай комплексоной спартакиадаатын программатыгар сеп түбө-бүһүннэрэн Хайахсыкка национальнай ыстаныларга күрөхтөһини ытытылына. Онно улахан дьону тэргэ срто уонна адыс кылаастаах оһуолалар үөрөнөөччилэрэ күүстэрин холлоһулар.

Күүтүллүбүтүн курдук, Хадаар оһуолатын физруга Иннокентий Манаров үс көрүгү түмүгүнэн ылаах тахсыт бастаата. Кини адыс туосна кылыгыта

20 м. 42 см. ыстаага 25 м. 62 см. куобахта 21 м. 67 см түһүлээтэ. Спорт маастардара В. Поельскай уонна Д. Эверстоу биригистээх миэстэлэргэ табыстылар.

Урдуну кылаастар үөрөнөөччилэрин бөлөхтөрүгэр Хайахсыттан Афон Дороев, Алеша Кузьмин, Коля Назаров бастаатылар. Оттон ыра уолаттарга хадаарлар тэргээхтэрин булбатылар. Кинилэртэн Афоня Потас, Миша Елисеев уонна Проня Иванов биригистээх миэстэлэри ылаттаатылар.

«СО» корр

УС ЧЕМПИОН

«Спартак» ДСО уобаластаады советын 16 — 17 саастаах уолаттарга көнүл тустууга күрөхтөһини Якутскайга буолан ааста. Варыта 11 хамаандаттан 100-чөө эдэр бөдөс туһунаа.

Бийигиттэн спортивнай оһуола итиллээччилэрэ Тили Юмшанов, Гоша Пономарев, Проня Федоров тахсылаахтык тустан чемпионнаатылар. Оттон Тельман Филиппов, Рома Слепцов, Сережа Бережнов биригистээх миэстэлэри ылылар.

Официальнай суох түмүгүнэн, хамаанданан якутскайдар кэинилэригүтэ иккис буоллубут.

В. КАРПОВ. Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.